

ส่งเสริมการยกระดับรายได้ชุมชนฐานราก และความสุขมวลรวมชุมชน
Promoting the enhancement of grassroots community income and
gross community happiness.

(Received: June 16,2025 ; Revised: June 23,2025 ; Accepted: June 24,2025)

พรนภา เตียสุธิกุล¹ ชัญญูชิตา อรุณแห¹
Pornnapa Tiasuthikun¹ Chananchita Aroonkhae²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการยกระดับรายได้ชุมชนฐานราก และวัดระดับความสุขมวลรวมของชุมชน โดยวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการประชุมกลุ่ม (Focus group) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้สูงอายุ และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลไผ่พระ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 คน

ผลการวิจัย 1) ส่งเสริมการยกระดับรายได้ชุมชนฐานราก โดยชุมชนร่วมกันตัดสินใจนำเอกลักษณ์ของชุมชนเป็นตราผลิตภัณฑ์ภายใต้ชื่อ “สีทอง” ประกอบด้วย พริกแกงสีทองอบแห้ง น้ำพริกเผาสีทองหลอดบีบ น้ำพริกนรก น้ำพริกปลาหยก หน่อไม้ดอง และเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลายยิ่งขึ้น มีการขายตามเทศกาล และขายในระบบออนไลน์ นอกจากนี้ ชุมชนนำเศษวัสดุเหลือใช้ในการทำน้ำพริก หอม กระเทียม มะกรูด ตะไคร้ หรือเปลือกของหน่อไม้ไปทำน้ำหมักชีวภาพ เพื่อการจัดการขยะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 2) ระดับความสุขมวลรวมของชุมชน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 77.09 ชุมชนมีความรู้สึกมั่นใจในความสามารถในการบริหารจัดการ การดำเนินชีวิตให้มีความสุข แก้ไขปัญหาเพื่อลดความห่วงกังวลต่างๆ ได้มาก แต่ละด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านครอบครัวอบอุ่น ค่าเฉลี่ย 4.74 ด้านเศรษฐกิจเข้มแข็ง เป็นธรรม ค่าเฉลี่ย 4.48 ด้านสุขภาวะดี ค่าเฉลี่ย 4.11 ด้านการบริหารจัดการชุมชนดี ค่าเฉลี่ย 3.70 ด้านสภาพแวดล้อมดีมีสมดุล ค่าเฉลี่ย 3.17 และด้านประชาธิปไตยมีธรรมาภิบาล ค่าเฉลี่ย 2.93

คำสำคัญ: การยกระดับรายได้, ชุมชนฐานราก, ความสุขมวลรวม

Abstract

This participatory action research aims to promoting the enhancement of income for grassroots communities and to assess the level of gross community happiness. The research tools included in-depth interviews and focus group discussions. Key informants comprised local leaders, elderly residents, and community health volunteers from Phai Phra Subdistrict, Bang Sai District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, totaling 30 participants.

The findings revealed two main results. First, the community collaboratively decided to develop a local product brand named "Si Thong" (Golden Color), which includes a variety of chili pastes such as dried golden curry paste, golden roasted chili paste in squeeze tubes, chili paste with grilled fish, and pickled bamboo shoots. Distribution channels were expanded to include online sales and festival markets. Additionally, the community adopted eco-friendly practices by producing bio-fermented water from leftover ingredients such as garlic, shallots, kaffir lime, lemongrass, and bamboo peel. Second, the community's gross happiness index was found to be at a high level (77.09%), indicating strong confidence in their ability to manage life factors and reduce stress. The happiness components, ranked from highest to lowest, were: warm families (average score 4.74), strong and fair community economy (4.48), good health and well-being (4.11), effective community governance (3.70), balanced environment (3.17), and democratic governance

¹ อาจารย์วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

with transparency (2.93). The results support the application of sufficiency economy principles and align with Thailand's BCG (Bio-Circular-Green) economic development model, emphasizing sustainable grassroots development through innovation, community identity, and ecological balance.

Keywords: enhancement of income, grassroots community, gross community happiness

บทนำ

หลักการพัฒนาประเทศไทยที่ผ่านมามุ่งเน้นการพัฒนาความก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับการดำรงชีวิตของประชาชน ประเทศจะมีภาวะมั่งคั่งหรือยากจนสามารถพิจารณาได้จากรายได้ประชาชาติ (National income) หรือดัชนีที่ใช้ในการวิเคราะห์เศรษฐกิจของประเทศมีหลากหลาย อาทิ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product- GDP) หรือดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index-CPI) แต่ละด้านมีความหมายและประโยชน์ในการวิเคราะห์แตกต่างกัน ในส่วนของผู้บริหารประเทศมักจะพิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เพื่อทราบสถานะของระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างไร มีการหมุนเวียนของรายได้และการใช้จ่ายของรัฐบาล (การลงทุนของภาครัฐ) การลงทุนจากเอกชนมูลค่าการส่งออก และการบริโภคของภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนประชาชนมีรายได้ การครองชีพหรือความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นอย่างไร ถ้าเศรษฐกิจดี GDP สูง อาจกล่าวได้ว่าประชาชนก็จะมีเป็นอยู่ที่ดีและมีความสุข แต่บางครั้งเศรษฐกิจดี GDP สูง แต่ความสุขของคนในประเทศไม่ได้แปรผันตาม GDP อาจเป็นเพราะมีปัจจัยอื่นเกี่ยวข้องหรือต้องพิจารณาด้วย อาทิ ความเหลื่อมล้ำในสังคมที่ขยายตัวมากขึ้น ปัญหาการว่างงาน หรือปัญหาหนี้สินของประชาชนเพิ่มขึ้น¹

คำว่า “ความเป็นอยู่ที่ดี” “ความอยู่ดีมีสุข” และ “ความอยู่เย็นเป็นสุข” มีต้นกำเนิดมาจากคำว่า “Well-being” “ความอยู่ดีมีสุข” เป็นคำที่สามารถใช้ได้กับทั้งปัจเจกบุคคล กลุ่มคน (เช่น ครอบครัว) หรือสังคม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 9 เป็นต้นมา ได้ให้

ความหมาย “ความอยู่เย็นเป็นสุข” หมายถึง การมีสุขภาพอนามัยที่ดี ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรู้ มีงานทำอย่างทั่วถึง มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ มีครอบครัวอบอุ่นมั่นคง อยู่ในสถานะที่ดี และอยู่ภายใต้การบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ แนวคิดในการพัฒนาความสุขหรือการพัฒนาด้านสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการปรับปรุงความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น คำว่า “ความอยู่ดีมีสุข” มีความหมายใกล้เคียงกับคำอื่น ๆ เช่น “ความสุข” (Happiness) “คุณภาพชีวิต” (Quality of life) ในประเทศต่าง ๆ มีการกำหนดตัวชี้วัดและดัชนีความอยู่ดีมีสุขระดับชาติ เช่น ตัวชี้วัดความก้าวหน้าของออสเตรเลีย (Measures of Australia's Progress: MAP) ตัวชี้วัดความสุขมวลรวมประชาชาติภูฏาน (Bhutan's Gross National Happiness: GNH) ความอยู่ดีมีสุขประชาชาติของสหราชอาณาจักร (UK's National Well-being) ความอยู่ดีมีสุขของญี่ปุ่น (Japan's National Well-being) และการสำรวจคุณภาพชีวิตของญี่ปุ่น (Japan's Quality of Life Survey: JQOLS) ซึ่งแต่ละประเทศก็จะกำหนดดัชนีหรือปัจจัยการวัดแตกต่างกัน²

สำหรับประเทศไทยได้มีการนำหลักการพัฒนาคน โดยเน้นคนเป็นศูนย์กลาง ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เป็นต้นมา เพิ่มจากเดิมซึ่งเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก ส่วนในฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้มีการเพิ่มหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยมีวิสัยทัศน์คือ สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ส่วนฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2555-2559) - ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2568) กำหนดเป้าหมายด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

(Sustainable Development Goals-SDGs) เป็นกรอบการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นกรอบคือประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น มีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะความยากจน “ความอยู่ดีมีสุข” คือเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศ³

ในระดับชุมชนกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้เสนอดัชนีวัดความสุขมวลรวมของชุมชน (Gross Village Happiness - GVH) เพื่อสร้างความสุขชุมชน อยู่เย็น เป็นสุข นำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ หมู่บ้านพออยู่พอกิน หมู่บ้านอยู่ดีกินดี และหมู่บ้านมั่งมีศรีสุข ซึ่งเป็นการพัฒนาชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และได้กำหนดเกณฑ์ตั้งแต่ระดับครอบครัว หมู่บ้านและชุมชน การประเมินประชาชนจะได้รับประโยชน์ 3 อย่าง ประการแรกคือ ชุมชนมีกระบวนการประเมิน “อยู่เย็น เป็นสุข” หรือความสุขมวลรวมแบบมีส่วนร่วม และกระบวนการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบส่งผลให้ชุมชนมีความสุขมวลรวมเพิ่มขึ้น ประการที่สอง ประชาชนมีความสุขเพิ่มขึ้น โดยการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และประการที่สาม ชุมชนมีกระบวนการพัฒนาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่ความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยพื้นฐานร่วมในการสร้างความสุขของมนุษย์ 6 ประการ คือ การมีสุขภาพที่ดีไม่เจ็บป่วย เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็งและเป็นธรรม ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนมีการบริหารจัดการที่ดี สภาพแวดล้อมดีมีระบบนิเวศสมดุล และเป็นชุมชนประชาธิปไตยมีธรรมาภิบาล⁴

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2566 โดยข้อมูลรายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินของครัวเรือน ตั้งแต่ปี 2556 จนถึงปี 2566 พบว่าครัวเรือนทั่วประเทศ มีรายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือน

ของ ครัวเรือน เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 25,194 บาท ในปี 2556 เป็น 29,030 บาท ในปี 2566 เช่นเดียวกันกับค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 19,061 บาท ในปี 2556 เป็น 23,695 บาท ในปี 2566 ส่วนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนทั้งสิ้น ในช่วงปี 2556 จนถึง 2564 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยเพิ่มจาก 163,087 บาท ในปี 2556 เป็น 205,679 บาท ในปี 2564 และลดลงเป็น 197,255 บาท ในปี 2566 และจากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ในระดับครัวเรือนที่แสดงถึงสภาพความจำเป็นพื้นฐานของคนในครัวเรือนในด้านต่างๆ เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำปี พ.ศ. 2562 นอกจากนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้รายงานว่าส่วนแบ่งรายได้ของกลุ่มครัวเรือนในประเทศ ตลอด 12 ปี (พ.ศ. 2552-2564) ครัวเรือนฐานรากหรือครัวเรือนที่มีรายได้น้อยที่สุดร้อยละ 20 มีส่วนแบ่งรายได้ที่แตกต่างจากครัวเรือนที่มีรายได้มากที่สุดร้อยละ 20 อย่างมาก ซึ่งสะท้อนปัญหาความไม่เท่าเทียมด้านรายได้ยังคงมีอยู่และจัดอยู่ในระดับที่สูง กล่าวคือ ครัวเรือนที่มีรายได้น้อยที่สุดร้อยละ 20 ถือครองรายได้เพียงร้อยละ 6.1 ในปี 2552 และเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็นร้อยละ 8.0 ในปี 2564 ในขณะที่ครัวเรือนที่มีรายได้มากที่สุดร้อยละ 20 กลับมีการถือครองรายได้สูงกว่าครัวเรือนกลุ่มอื่น ๆ โดยแม้จะมีการถือครองรายได้ที่ลดลงจากร้อยละ 48.7 ในปี 2552 เป็นร้อยละ 42.2 ในปี 2564 ก็ตามมีการถือครองรายได้ เกือบครึ่งหนึ่งของรายได้ทั้งประเทศ⁵ ในส่วนของตำบลไผ่พระ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีผู้มีรายได้น้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 65 คน ส่วนข้อมูลระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform) ซึ่งได้รับการพัฒนาต่อยอดจากระบบบริหารจัดการข้อมูลคนจนแบบชี้เป้า ในปี พ.ศ. 2565 พบว่า มิติในด้านสุขภาพของตำบลไผ่พระ เท่ากับ 4 คน ความยากจนสามารถวัดได้ 5 มิติ ได้แก่ ด้านสุขภาพ จำนวน 4 ด้านความเป็นอยู่

จำนวน 4 ด้านการศึกษา จำนวน 13 ด้านเข้าถึง
บริการภาครัฐ จำนวน 0 ส่วนด้านคนจนรายได้
จำนวน 30 คน⁶

จากสถานการณ์ดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงได้
จัดทำกรวิจัยเรื่อง “ส่งเสริมการยกระดับรายได้
ชุมชนฐานรากและความสุขมวลรวมของชุมชน”
ของตำบลไผ่พระ อำเภอบางไทร จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นการส่งเสริมรายได้ของ
ชุมชน การเพิ่มทักษะการประกอบอาชีพด้วย
ตนเองบนพื้นฐานทรัพยากรชุมชน รวมทั้งการเพิ่ม
ช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และวัดระดับ
ความสุขของชุมชนเป็นอย่างไร ซึ่งผลที่ได้จากการ
วิจัยจะเป็นประโยชน์พื้นฐานสำหรับผู้บริหารชุมชน
ในวางแผนพัฒนาชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการยกระดับรายได้ชุมชน
ฐานราก
2. เพื่อวัดระดับความสุขมวลรวมของชุมชน

วิธีการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและผู้ให้ข้อมูล สำคัญ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมี
ส่วนร่วม เน้นให้นักวิจัยและชุมชนได้ร่วมกันทำงาน
และแก้ไขปัญหาของชุมชน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้มีการ
รวบรวมข้อมูลต่างๆ ได้แก่ เอกสารทาง
วิชาการ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย การ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) แบบกึ่ง
โครงสร้าง (Semi-structured Interview) ซึ่ง
ผู้วิจัยกำหนดข้อคำถามไว้ก่อน แต่จะมีความ
ยืดหยุ่นและเปิดกว้าง เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถซักถาม
รายละเอียด ประเด็นที่ต้องการให้ครอบคลุมกับ
วัตถุประสงค์การวิจัย และการประชุมกลุ่ม (Focus
group) โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในด้านการร่วมคิด
ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วม
รับผลประโยชน์ โดยมีการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือด้านทฤษฎีและด้านเนื้อหาจาก
ผู้เชี่ยวชาญมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ใน
พระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน 3 คน สำหรับผู้ให้
ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ผู้สูงอายุ และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ
หมู่บ้าน ตำบลไผ่พระ อำเภอบางไทร จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้มีการจัดลำดับการเก็บรวบรวม
ข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนแรก เริ่มจากผู้วิจัยได้มีการศึกษา
สภาพแวดล้อมของชุมชนตำบลไผ่พระ อำเภอบาง
ไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้วิธีการ
สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ทราบ
เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชนตั้งแต่ใน
อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์ในด้านสังคม
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ ปัญหา
และข้อจำกัดในการประกอบอาชีพ จากนั้นให้
ชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ ข้อจำกัดการ
ประกอบอาชีพ รวมทั้งสำรวจความพร้อมความ
ต้องการของชุมชน เพื่อยกระดับรายได้ให้กับคนใน
ชุมชนฐานราก

ขั้นตอนที่สอง จัดให้มีการประชุมกลุ่มย่อย
แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วม
ในการคิด การวางแผน การตัดสินใจ การ
ดำเนินการ และร่วมกันรับผลประโยชน์ในการ
ประกอบอาชีพด้วยตนเองบนพื้นฐานทรัพยากร
ชุมชน อาทิ การเพิ่มมูลค่าและการพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายขึ้น ส่วนที่สอง
ดำเนินการเกี่ยวกับการวัดระดับความสุขมวลรวม
ของชุมชน ตามองค์ประกอบปัจจัยพื้นฐานในการ
สร้างความสุข 6 ประการ ได้แก่ การมีสุขภาวะที่ดี
ไม่เจ็บป่วย เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็งและเป็นธรรม
ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนมีการบริหารจัดการที่ดี
สภาพแวดล้อมดีมีระบบนิเวศสมดุล และเป็นชุมชน
ประชาธิปไตยมีธรรมาภิบาล

เกณฑ์การประเมินและการแปลผล
ผู้วิจัยปรับปรุงจากเกณฑ์การประเมินความสุขมวล

รวมของหมู่บ้านของกระทรวงมหาดไทย คือ คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความสุขในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความสุขในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความสุขในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความสุขในระดับน้อย และคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความสุขในระดับน้อยที่สุด สำหรับการแปลผลมี 4 ระดับ ดังต่อไปนี้

คะแนน 0-20 คะแนน หมายถึง ระดับน้อยที่สุด เป็นความรู้สึกจากการดำเนินชีวิตไม่มีความสุขสบาย มีความกังวล อยู่ตลอดเวลา

คะแนน 21-40 คะแนน หมายถึง ระดับน้อย เป็นความรู้สึกที่เกิดจากการดำเนินชีวิต และการจัดการกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนได้บ้าง ยังมีความกังวลใจ ต้องการรับการช่วยเหลือจากภายนอก

คะแนน 41-60 คะแนน หมายถึง ระดับปานกลาง เป็นความรู้สึกที่เกิดจากการดำเนินชีวิต ความรู้สึกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีความพอใจ สบายใจระดับเดียวกันหรือเท่าๆ กันกับความกังวลเป็นห่วงต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

คะแนน 61- 80 คะแนน หมายถึง ระดับมาก เป็นความรู้สึกมั่นใจในความสามารถในการบริหารจัดการปัจจัย การดำเนินชีวิตให้มีความสุข แก้ไขปัญหาเพื่อลดความห่วงกังวลต่างๆ ได้มาก

คะแนน 81 -100 คะแนน หมายถึง ระดับมากที่สุด เป็นความรู้สึกเชื่อมั่นและมั่นใจในความสามารถในการบริหารจัดการปัจจัยการดำเนินชีวิต ทำให้รู้สึกพึงพอใจ สบายใจมากที่สุด ขั้นตอนที่สาม มีการพัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ น้ำพริก การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การกำจัดวัสดุเหลือใช้ รวมทั้งการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายมากขึ้น วิธีการคือ ผู้วิจัยจะมีการติดตามสอบถามผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นระยะ ๆ เพื่อพิจารณาผลการดำเนินการ ปัญหา ข้อจำกัดในแต่ละขั้นตอนที่ทำการกิจกรรมแล้ว หลังจากนั้นจะมีการประชุมกลุ่มย่อย

เพื่อให้ชุมชนร่วมกันวิเคราะห์กำหนดแนวทางปรับปรุงต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้มาแยกแยะจัดกลุ่ม วิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ตามเนื้อหา (Content Analysis) ในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในวัตถุประสงค์ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย ร้อยละ แปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสรุปผลการวิจัย

จริยธรรมการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างตาม Belmont Report โดยการแนะนำตัว ชี้แจงในการเข้าร่วมวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการวิจัย พร้อมทั้งลงนามยินยอมและให้ความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล ชี้แจงสิทธิ์ที่กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าร่วมการวิจัยหรือสามารถปฏิเสธที่จะไม่เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ได้ โดยไม่มีผลต่อการให้บริการใดๆ ที่จะได้รับสำหรับข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะไม่มีการเปิดเผยให้เกิดความเสียหายแก่กลุ่มตัวอย่าง การนำเสนอผลการวิจัยเป็นแบบภาพรวมและใช้ประโยชน์ในการศึกษาเท่านั้น

ผลการวิจัย

ตำบลไผ่พระ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับแต่งตั้งเป็นตำบลเมื่อปี พ.ศ. 2475 สาเหตุที่ชื่อตำบลไผ่พระ เพราะเดิมพื้นที่มีป่าไผ่จำนวนมาก ต้นไผ่มีสีทองคล้ายจักรพรรดิ ตั้งแต่อดีตประชาชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาเป็นอาชีพรับจ้าง และอาชีพค้าขาย พืชที่นิยมปลูกคือ ข้าว และการเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคภายในครอบครัวและนำบางส่วนมาจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริม ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้พอกินพอใช้ตามอัตภาพ ปัญหาของภาคเกษตรกรรมส่วนใหญ่มักปลูกพืชที่เป็นสินค้าโภคภัณฑ์ เช่น ข้าว หรือพืชล้มลุกตามฤดูกาล ถั่ว

แดงโม ส่วนหนึ่งพื้นที่เกษตรกรจะอยู่นอกเขตชลประทาน ทำให้บางครั้งขาดน้ำ การขาดแคลนแรงงาน เกษตรกรสูงอายุ การลงทุนค่อนข้างสูงทั้งด้านการจ้างงาน ค่าเช่าเครื่องจักร ค่าปุ๋ย ทำให้รายได้ไม่แน่นอน แม้ว่าเกษตรกรบางส่วนได้หันไปปลูกผลไม้พรีเมียมและทำเกษตรอินทรีย์ซึ่งทำให้ได้ราคาสูงขึ้น แต่ก็ยังเป็นส่วนน้อย และผลผลิตไม่แน่นอน ลักษณะชุมชนเป็นแบบผสมผสานระหว่างสังคมเกษตรกรรมและสังคมเมือง/กึ่งเมือง เนื่องจากตำบลไผ่พระมีระยะทางห่างจากกรุงเทพไม่มาก สภาพสังคมและวิถีการดำเนินชีวิตยังยึดหลักขนบธรรมเนียม ประเพณีแบบดั้งเดิม ประชาชนมีความใกล้ชิดกันเหมือนญาติพี่น้อง มีความร่วมมือกันทำกิจกรรมในชุมชนรวมถึงงานด้านศาสนา งานบุญต่าง ๆ เช่น เข้าพรรษา ออกพรรษา ทอดกฐิน ผ้าป่า ตำบลไผ่พระไม่มีปัญหาอาชญากรรมรุนแรง แต่มีปัญหาเสพติดในพื้นที่อยู่บ้าง เนื่องจากเป็นเส้นทางผ่านและเป็นเขตติดต่อกับอำเภอข้างเคียง

1. ส่งเสริมการยกระดับรายได้ชุมชนฐานราก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความต้องการยกระดับรายได้จากการผลิตน้ำพริกแกง ซึ่งเดิมกลุ่มผู้สูงอายุได้มีการทำเป็นอาชีพเสริม หรือผลิตหลังจากการทำเกษตรกรรม โดยตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความต้องการผลิตน้ำพริกแกงมากขึ้น และเพิ่มช่องทางการขายให้มีความหลากหลาย ผลจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำพริกแกงจากเดิม ได้มีการปรับปรุงและเพิ่มผลิตภัณฑ์น้ำพริกให้ง่ายในการใช้แต่ละครั้ง และสอดคล้องกับสังคมยุคใหม่หรือครัวเรือนขนาดเล็ก โดยดำเนินการออกแบบและนำจุดเด่นของชุมชน เอกลักษณ์ของชุมชนเป็นตราผลิตภัณฑ์ภายใต้ชื่อ “สีทอง” ประกอบด้วย 1) พริกแกงก้อนสีทองอบแห้ง เพื่อให้พริกแกงมีความทันสมัยในด้านรูปแบบเป็นก้อน ขนาดขนาด 20 กรัม เพื่อให้สะดวกกับการประกอบอาหารแต่ละครั้ง และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของครอบครัวขนาดเล็กขนาด 1-2 คน 2) น้ำพริกเผาสีทอง ชนิดแบบหลอดบีบ ขนาด 100

กรัม เพื่อให้ง่ายในการพกพาและการเก็บรักษา 3) น้ำพริกนรก และน้ำพริกปลาย่าง บรรจุในกระปุกขนาด 50 กรัม 500 กรัม และ 1,000 กรัม นอกจากการผลิตน้ำพริกแล้ว ชุมชนได้มีการนำหน่อไม้สีทองมาถนอมอาหารตามภูมิปัญญาชาวบ้านและเพิ่มมูลค่าของหน่อไม้ ส่วนเศษวัสดุต่าง ๆ เหลือใช้ในการผลิตน้ำพริกและหน่อไม้ได้แก่ เปลือกหอม กระเทียม มะกรูด ตะไคร้ นำไปผลิตเป็นน้ำหมักชีวภาพ เพื่อการจัดการขยะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและนำไปใช้ในด้านเกษตรต่อไป นอกจากนี้ยังได้มีการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลายยิ่งขึ้น และเพิ่มขายในระบบออนไลน์ ซึ่งผลการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ดังกล่าวชุมชนสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 20

2. ผลการวัดระดับความสุขมวลรวมของชุมชน ตามเกณฑ์การประเมินความสุขมวลรวม คิดเป็นร้อยละ 77.09 ได้แก่ **องค์ประกอบที่ 1** การมีสุขภาพ คะแนนเฉลี่ย 4.11 ประกอบด้วย 1.1 บุคคล มีความรู้ในการสร้างและรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง ไม่เจ็บป่วย อายุยืนนาน 1.2 บุคคล มีสุขภาพจิตที่ดี ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม เชื่อมมั่นในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1.3 บุคคล มีทักษะในการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข สร้างสรรค์ประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว และ ชุมชนได้อย่างเต็มศักยภาพ **องค์ประกอบที่ 2** เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็งเป็นธรรม คะแนนเฉลี่ย 4.74 ประกอบด้วย 2.1 ครอบครัว มีความมั่นคงในอาชีพ มีรายได้ที่เพียงพอเกิดจากการมีสัมมาชีพ 2.2 ชุมชนมีการกระจายรายได้ในกลุ่มต่างๆ ในชุมชนอย่างเป็นธรรม 2.3 ชุมชน มีกิจกรรมสร้างความมั่นคง เศรษฐกิจฐานราก มีและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนต่อเนื่อง มีสถาบันการเงิน **องค์ประกอบที่ 3** ครอบครัวอบอุ่น คะแนนเฉลี่ย 4.48 ประกอบด้วย 3.1 ครอบครัวรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน สามารถปฏิบัติบทบาทหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถดำรงความเป็นครอบครัวและชุมชนได้อย่างมีคุณภาพที่ยั่งยืน 3.2 ครอบครัว มีการอบรม

เลี้ยงดูสมาชิกวัยเยาว์ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพในวิถีชีวิตของความเป็นไทย 3.3 ครอบครัว ชุมชน เลี้ยงดูผู้สูงอายุให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข **องค์ประกอบที่ 4** คือ ชุมชนมีการบริหารจัดการชุมชนดี คะแนนเฉลี่ย 3.70 ประกอบด้วย 4.1 บุคคลและกลุ่มองค์กรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ที่ดีร่วมมือช่วยเหลือกัน 4.2 ชุมชนมีการบริหารจัดการที่ดี มีการใช้แผนชุมชนในการยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชน 4.3 ชุมชนร่วมกับภาคีการพัฒนาที่มีบทบาทเกี่ยวพันกัน สร้างการทำงานภายในชุมชน 4.4 ชุมชนมีระบบการสื่อสารและกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง 4.5 ชุมชนสามารถธำรงไว้ซึ่งคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น และความเป็นไทย องค์ประกอบที่ 5 สภาพแวดล้อมดีมีระบบนิเวศที่สมดุล คะแนนเฉลี่ย 3.17 **ประกอบด้วย** 5.1 บุคคล ครอบครัวที่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง 5.2 ชุมชนจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตในชุมชนให้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 5.3 ชุมชนมีบริการสาธารณสุขที่พอเพียง 5.4 ชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และสภาพแวดล้อมที่มีคุณภาพเพื่อสร้างสมดุลให้กับระบบนิเวศ และยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของคน **องค์ประกอบที่ 6** เป็นชุมชนประชาธิปไตยมีธรรมาภิบาล คะแนนเฉลี่ย 2.93 ประกอบด้วย 6.1 บุคคล มีศักดิ์ศรี มีสิทธิเสรีภาพและการยอมรับ และเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นคนที่เท่าเทียมกันตามระบอบประชาธิปไตย 6.2 บุคคลปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ กตึกาประชาธิปไตย ไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง 6.3 ชุมชนมีธรรมาภิบาลชุมชนมีระบบการบริหารจัดการที่ยึดหลักความโปร่งใส คำนึง เป็นธรรมรับผิดชอบ 6.4 ชุมชนมีวิถีแก้ปัญหาคความขัดแย้ง สร้างความสันติสุขสมานฉันท์ในชุมชนโดยชุมชน

สรุปและอภิปรายผล

1. ส่งเสริมการยกระดับรายได้ชุมชนฐานราก สรุปผลการวิจัยคือ ชุมชนตำบลไผ่พระ อำเภอ

บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ร่วมมือกันคิด ตัดสินใจ และดำเนินการนำเอกลักษณ์ของชุมชนเป็นตราผลิตภัณฑ์ภายใต้ชื่อ “สีทอง” จากเดิมผลิตพริกแกงสำหรับเป็นอาชีพเสริม ได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยเพิ่มมูลค่าด้วยการปรับปรุงพริกแกงให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้นทั้งด้านรสชาติ บรรจุภัณฑ์ ตามลำดับคือ พริกแกงสีทองอบแห้ง น้ำพริกเผาสีทองหลอดบีบ น้ำพริกนรก น้ำพริกปลาย่าง หน่อไม้ดอง และการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลายยิ่งขึ้น และขายในระบบออนไลน์ นอกจากนี้ชุมชนนำเศษวัสดุเหลือใช้ในการทำน้ำพริก หอม กระเทียม มะกรูด ตะไคร้ หรือเปลือกของหน่อไม้ไปทำน้ำหมักชีวภาพเพื่อการจัดการขยะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

2. จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีและการวิจัยต่าง ๆ ประการแรกสอดคล้องกับปรัชญาของหลักเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ที่สำคัญจะต้องมี “สติ ปัญญา และความเพียร” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง การพัฒนาประเทศแทนที่จะเน้นการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมนำการพัฒนาประเทศ ควรที่จะสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจพื้นฐานก่อน นั่นคือ ทำให้ประชาชนในชนบทส่วนใหญ่พอมีพอกินก่อน เป็นแนวทางการพัฒนาที่เน้นการกระจายรายได้ เพื่อสร้างพื้นฐานและความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ก่อนเน้นการพัฒนาในระดับสูงขึ้นไป นอกจากนี้ หลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปสู่เป้าหมายของการสร้างความมั่นคงในทางเศรษฐกิจได้ เพราะประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม เศรษฐกิจของประเทศจึงควรเน้นที่เศรษฐกิจการเกษตร เน้นความมั่นคงทางอาหาร เป็นการสร้างความมั่นคงให้เป็นระบบเศรษฐกิจในระดับหนึ่ง จึงเป็นระบบเศรษฐกิจที่

ช่วยลดความเสี่ยง หรือความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาวได้ ประการที่สอง การที่ชุมชนมีการนำเศษวัสดุเหลือใช้ไปผลิตน้ำหมักชีวภาพ สอดคล้องกับโมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Economy) หรือโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน “BCG Economy” เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวม 3 มิติคือ 1) ด้านเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) กล่าวคือ ส่งเสริมการจัดการขยะในชุมชนด้วยการทำน้ำหมักชีวภาพจากเศษวัสดุเหลือใช้ในการน้ำพริก และการนำเปลือกของหน่อไม้เพื่อการจัดการขยะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 2) ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เกิดกิจกรรมการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์และความหลากหลายของผลิตภัณฑ์การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาทำให้เกิดผลิตภัณฑ์หน่อไม้ดอง เพราะชุมชนมีต้นไม้อันเป็นจำนวนมากจึงสามารถนำหน่อไม้มาดอง เพื่อยืดอายุคุณภาพของอาหารมาเป็นสินค้าที่ยกระดับให้กับชุมชน 3) ด้านเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) โดยการส่งเสริมให้ชุมชนมีการปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสาร เช่น พริก มะกรูด ตะไคร้ หอม กระเทียม เพื่อนำมาขายให้แก่กลุ่มที่ทำน้ำพริกแกง ทำให้สิ่งแวดล้อมของชุมชนดีขึ้น เกิดการรวมกลุ่มอาชีพ และคนในชุมชนมีความสุขจากการมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG ข้อ 2 การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากรอัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ซึ่งช่วยให้การเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและยกระดับรายได้ของประชากร ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ผู้ที่อยู่ในเศรษฐกิจฐานรากลดลง การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการพัฒนาเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน โดยเปลี่ยนข้อ

ได้เปรียบที่มีความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมให้เป็นความสามารถในการแข่งขันด้วยนวัตกรรม เกิดการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำชุมชนเข้มแข็ง

3. ระดับความพึงพอใจของชุมชน สรุปผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 77.09 ชุมชนมีความรู้สึกมั่นใจในความสามารถในการบริหารจัดการปัจจัย การดำเนินชีวิตให้มีความสุข แก้ไขปัญหาเพื่อลดความหวงกังวลต่างๆ ได้มาก แต่ละด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านครอบครัวอบอุ่น ค่าเฉลี่ย 4.74 ด้านเศรษฐกิจเข้มแข็งเป็นธรรม ค่าเฉลี่ย 4.48 ด้านสุขภาวะดี ค่าเฉลี่ยระดับ 4.11 ด้านการบริหารจัดการชุมชนดี ค่าเฉลี่ย 3.70 ด้านสภาพแวดล้อมดีมีสมดุล ค่าเฉลี่ย 3.17 และด้านประชาธิปไตยมีธรรมาภิบาล ค่าเฉลี่ย 2.93 มีผลสอดคล้องกับงานวิจัยของซูลฟีกอร์ มาโซ และคณะ หัวข้อ แนวทางการประเมินความสุขมวลรวมชุมชนในการขับเคลื่อนงานพัฒนาเชิงพื้นที่ในมิติ ครัวเรือนยากจนและผู้ด้อยโอกาส พบว่า เครื่องมือวัดระดับความสุขมวลรวมชุมชนของครัวเรือนยากจนและผู้ด้อยโอกาสมี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีสุขภาวะด้านเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็งเป็นธรรม ด้านครอบครัวอบอุ่น ด้านการบริหาร จัดการชุมชนดี ด้านการมีสภาพแวดล้อมดีมีระบบนิเวศที่สมดุล และด้านเป็นชุมชนประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล สอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยาณี เสนาสู ได้ศึกษาวิจัยหัวข้อ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสุขของคนไทย พบว่า ตัวแปรระดับการศึกษา และรายได้/รายจ่ายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุข ในขณะที่ตัวแปรเชิงเศรษฐกิจสังคมอื่น ๆ ให้ผลที่หลากหลาย และความสุขสามารถสร้างได้จากหลายวิธี ณ ระดับสังคม ความสุขที่สูงขึ้น สำหรับประชาชนสามารถเกิดขึ้นได้จากนโยบายที่มุ่งไปในการส่งเสริมสุขภาพที่ดี ความผูกพันในครอบครัว คุณภาพชีวิตที่สูงของชุมชนและคุณภาพชีวิตในการทำงาน ประชาชนที่มีความสุขย่อมได้เปรียบกว่าผู้ที่มีความทุกข์ รัฐบาลหรือผู้มีอำนาจในการกำหนด

นโยบายควรเข้าใจ และตระหนักว่าความสุขเป็นสิ่งที่มีความหมาย และมีมุมมองที่ชัดเจนต่อประชาชนที่เขาได้รับผิดชอบ ดังนั้นควรบรรจุประเด็นเกี่ยวกับความสุขไว้ในนโยบายการเมือง

นอกจากนี้สอดคล้องกับ ปิยะวัฒน์ เจริญศักดิ์ และ ปัทพร สุคนธมาน⁸ ได้วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในภาวะการเงิน รายได้ การออม และหนี้สินกับความสุขของแรงงานสูงอายุไทย ผลการวิจัยเมื่อมีการวิเคราะห์ความสุขกับความพึงพอใจในภาวะการเงิน พบว่า ในกรณีที่ควบคุมตัวแปรความพึงพอใจในภาวะการเงิน ไม่ว่าจะแรงงานสูงอายุจะมีรายได้เท่าไร ก็มีระดับของความสุขที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ เมื่อมีการวิเคราะห์ความสุขกับความพึงพอใจในภาวะการเงิน พบว่า ในกรณีที่ควบคุมตัวแปรความพึงพอใจในภาวะการเงิน แรงงานสูงอายุที่มีการออมในระดับ 200,000 - 399,999 บาท มีความสุขมากกว่าแรงงานสูงอายุที่ไม่มีการออม ในขณะที่เมื่อไม่ได้นำเรื่องความพึงพอใจในภาวะการเงินมาวิเคราะห์ร่วมด้วยพบว่า แรงงานสูงอายุที่มีการออมในระดับเงินออมที่ต่ำกว่า 25,000 บาท และระดับเงินออมที่ 50,000 - 399,999 บาท มีความสุขมากกว่าแรงงานสูงอายุที่ไม่มีการออม อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ รวมทั้งสอดคล้องกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ด้านเป้าหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจและทุนชุมชน ระดับที่ 1 ระดับครอบครัวคือ ทุกครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดี “กินอิ่ม นอนอุ่น ทุนมี หนี้ลด” มีหลักการ 4 ด้านคือ เริ่มจากการอยู่ดีกินดี (ปากท้องอิ่ม) ด้านการเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ด้านผลผลิตขายได้ มีรายได้ที่มั่นคง และด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจแข็งแรง นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาไปสู่ระดับที่สูงขึ้นคือ ระดับที่ 2 ระดับกลุ่มองค์กร/ชุมชน/หมู่บ้าน โดยมีกลุ่มองค์กรชุมชนด้านเศรษฐกิจและทุนชุมชนที่เข้มแข็ง มีความ

มั่นคงทางอาหาร ทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ สุขภาพกายใจแข็งแรง ระดับที่ 3 คือระดับพื้นที่/ตำบล มีฐานงานเศรษฐกิจและทุนชุมชนที่เข้มแข็ง เพื่อนำไปสู่ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง ระดับที่ 4 คือระดับจังหวัด เป็นการเชื่อมโยงเครือข่ายเศรษฐกิจและทุนชุมชน ที่สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาระดับนโยบาย เพื่อยกระดับให้เป็นจังหวัดจัดการตนเองด้านเศรษฐกิจและทุนชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะเกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1) ผู้บริหารชุมชนควรมีการขยายการดำเนินงานการยกระดับรายได้ของชุมชนในกลุ่มอื่นๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างรายได้เพิ่มจากครัวเรือนเป็นระดับหมู่บ้าน และตำบลไผ่พระ

2) ผู้บริหารควรส่งเสริมมาตรฐานของน้ำพริกต่าง ๆ จนได้การรับรองมาตรฐานด้านอาหาร เช่น อาหารปลอดภัย อาหารออร์แกนิก หรือผ่านการพิจารณาด้านประสิทธิภาพและความปลอดภัยถูกต้องตรงตามมาตรฐานเกณฑ์การผลิตจากสำนักงานอาหารและยา

3) ผู้บริหารควรมีการติดตาม และส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำพริกต่าง ๆ และส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้เป็นสินค้าระดับห้าดาว หรือสินค้าไอเทปของชุมชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) เพื่อให้การวิจัยมีความหลากหลายและต่อเนื่อง ควรทำการวิจัยในเชิงปริมาณของชุมชน และการวิจัยเชิงคุณภาพในกลุ่มอื่น ๆ

2) ควรมีการวัดระดับรายได้และความสุขมวลรวมของชุมชน ในองค์ประกอบอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. ประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2561). ความอยู่ดีมีสุขในสังคมไทย: ความฝันหรือความจริง. โรงพิมพ์เดือนตุลา.
2. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
3. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). สรุปสาระสำคัญแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561- 2580). กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (อินเทอร์เน็ต). สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2568. แหล่งข้อมูล <https://www.nesdc.go.th/download/document/NSCR/Masterplan2566-2580.pdf>.
4. มูลนิธิชัยพัฒนา. (2568). หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. (อินเทอร์เน็ต). สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2568 แหล่งข้อมูล <https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiency-economy/item/1309-2010-06-03-09-50-07.html>.
5. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). คริวเรือนฐานราก พ.ศ. 2564. เผยแพร่โดย กองสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา.
6. องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่พระ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (อินเทอร์เน็ต). สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2568. แหล่งข้อมูล <http://phaiphra.go.th>
7. สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566) รายงานสถานะตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ.2566. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2568. แหล่งข้อมูล https://www.nso.go.th/public/e-book/Indicators-SDG/Thai_SDGs_2566/10/
8. ปิยะวัฒน์ เจริญศักดิ์, ปัทพร สุคนธมาน. (2024). ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในภาวะการเงิน รายได้การออม และหนี้สินกับความสุขของแรงงานสูงอายุไทย. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์*, 7(5), 1-13.